

Leonard Cohen á knæ á pallinum á Key Arena í Seattle í 2012

Mynd: David Ahrendt

Eros

Bæði Who By Fire og If It Be Your Will eru – við fyndugum, orðfáum reglum, ið sita sum stoyptar – sublimur skaldskapur og dómir um eina nærkan at teirri “einfeldi í orðunum”, sum Chr. Matras tráaði eftir.

Frá If It Be Your Will til Hallelujah er langur teinur, bæði í formi og gudfrøðiliga. Sjálvur sangurin er bara ein líttil úrdráttur úr einum størri verki. Í Hallelujah verður sipað til Fyrru Sámuelsbók 16, 23, har sagt verður, at Dávid tók “hørpuna og sló streingirnar; tá lætnaði hjá Sauli ... og hin illi andin fór frá honum”.

Seinni verður sipað til søguna um Dávid og Batsebu (Onnur Sámuelsbók 11,2): “sum Dávid var farin av legu síni og gekk ... uppi á takinum á kongshøllini”, sá hann eina “konu, ið tvó sær. Og konan var avbera frið í ásjón”. Endiliga verður eisini sipað til frásøgnina um Dalilu og um Samson, sum misti sína styrki, tá ið hárið varð rakað av honum.

Sangurin – um mætar kongar, sum yvir av Erosi eru fyri falli – er eitt holistiskt Hallelujah, ein antidualistisk lovprísan, sum eisini fatar um kærleika og kynsliga girnd, um tað brotna og tað ófullkomna, sum soleiðis gerst partur av tí heilaga.

Suzanne

Fólk, sum fyrst í 60-árunum spákaðu niðri við havnarlagið í Montreal ella stukku inn í náttklubbar har, varnaðust hesi árin kanska eina unga, svinna gentu, sum nýliga var komin úr

einum kostskúla í Ontario. Hon sást í listagallarium ella á kaffistovum, hon yrkti, men vísti seg serliga at vera gávuríkur dansari. Hon æt Suzanne Verdal. Ein dagin møtti hon tí guda-vakra myndahøggaranum Armand Vaillancourt. Tey giftust og finga eina dóttur.

Eina glerkalda kavanátt fór ein vinmaður hjá Armand oman í sítt yndisbøli Le Bistro. Har hitti hann fyrstu ferð Suzanne. Vinmaðurin var tann tá um 27-28 ára gamli rithøvundurin Leonard Cohen. Burtur úr hesum fundi spratt yrkingin “Suzanne Takes You Down”, ið seinni varð til sangin Suzanne, høvuðsskering á hansara fyrstu plátu, Songs of Leonard Cohen, frá desember 1967.

*Suzanne takes you down
to her place near the river
you can hear the boats go by
you can spend the night beside her ...*

Suzanne er ikki ein persónur, heldur ein poetisk hugmynd, sum yrkjarin vevur eitt ríkidømi av fonlöttum til-sipingum rundanum. Te og appilsinir, komin tann langa vegin úr Kína, ganda fram tað eksotiska og rára. Suzanne, fáa vit at vita, er “half crazy” (ikki heilt rættisiktað), hon er bara til helvtar í og av hesum heimi, dugir kanska gand, hevur kanska samband við duldar maktir. Tá ið tú sigur, at tú hevur ongan kærleika at geva henni, letur hon ánnarsvara, at tú vart altíð hennara elskari, hvør skal siga, hon er ævinlig, arketýpa, anima.

Líkamsins lampa

Í næsta ørindi kveikir skaldið myndina av Jesusi, sum týðiliga er skyldur við Suzanne, sameindur við hana av poesiinum og havinum og andstøðuni til tann sjálglaða borgaran og hansara tokka til pengar og vald. Í triðja ørindi opinberar Cohen eina nýggja mynd, Mariu moy, “our lady of the harbour”, sum sæst avmyndað – hyggjandi út á hav, signandi farandi skip - við eini standmynd á sjómanskirkjuni Nôtre Dame de Bon Secours í gamla Montreal.

Figururin í Suzanne er ríkur, kvinna, móðir, halgimenni, Kristus og samstundis skroyppilgur og blúgvur. Suzanne er reinur poesiur, sum Galadriel í Ringanna Harra. Í seinastu reglu í hvørjum ørindi skapar yrkjarin við sagnorðinum “touch” (nerta) trý sambond millum “mind” (huga, sál) og “perfect body” (tað fullkomna líkamið) – frá tær til hana, frá honum (t.e. Jesusi) til tín og frá henni (t.e. Suzanne) til tín. Kanska skal tað fatast so, at sinnið ella sjónin ger líkamið fullkomið. Reglurnar, sum tykjast sipa til tankans reinleika, fáa meg at hugsa um hesi undurfullu orðini úr Nýggja Testamenti (Matteus 6, 22):

*Eygad er líkamsins lampa. Er eyga
títtuttan svik, verður altítt líkam
lýsandi.*

Garcia Lorca

Leonard Cohen tók studentsprógv á skúlanum Westmount High og las eitt skifti við McGill lærda háskúla. Hóast hann var tiltikin kringur í kynstrinum

at skifta orð, var hann neyvan nakar ágrýtin lesandi. Stóð tað til teir ráðandi í Cohen-ættini, hevði hann kanska endað sum múgvandi klædnabarónur. At hansara lívsvegur gjørdist ein annar, kunnu vit m.a. takka tí spanska yrkjaranum Garcia Lorca fyri. Lorca, sum var samkyndur og gitin anti-fascistur, varð skotin av Franco-monnum í 1936.

Staddur í einum antikvariati í Montreal datt Leonard, tá um 15-16 ár, niður á eina yrking eftir Garcia Lorca, við heitinum “Gacela á morgun-marknaði”. Lesturin gjørdi, at hárinu reistust í nakkanum. Trý áratíggir seinni segði hann um hesa hending:

Tá ið okkurt bleiv sagt á ein ávísan hátt, tóktist tað at fata um alheimin. Ikki bara mítt hjarta var uppií, men øll hjørtu, og einsemið hvarv og tú føldi, at tú vart henda skepnan sum kendi sakn mitt í einum kosmosi sum kendi sakn, og at saknurin var í lagi. Ikki bara var hann í lagi, men við honum fevndi tú sólina og mánan.

Frá Lorca er ikki langt til tað æviga stríðið móti einaveldi og fascismu, og tað er ikki av tilvild, at Cohen gjørdi La complainte du partisan – ein franskan sang, sum fagnar fronskum mótstøðufólkum, sum noyddust at flýggja til London undir 2. heimsbardaga – heimsgitnan. Tá ið Bob Johnston læt Songs From A Room spæla inn, fleyg hann til París og fekk triggjar franskar gentur at medvirka saman við Cohen.

...Framhald á næstu síðu